

คุณธรรม จริยธรรมของความเป็นครู

วัตถุประสงค์

1. เข้าใจความหมาย “คุณธรรม จริยธรรม”
2. บอก “คุณธรรม จริยธรรมของครู” ตามทักษะต่าง ๆ
3. สามารถปลูกฝัง “คุณธรรม จริยธรรมของครู”

T = Teaching	การสั่งสอน
E = Ethics Instruction	การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
A = Academic	การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ
C = Cultural Heritage	การถ่ายทอดวัฒนธรรม
H = Human Relationship	การสร้างมนุษยสัมพันธ์
E = Evaluation	การประเมินผล
R = Research	การวิจัย
S = Service	การบริการ

E = Ethics การอบรมจริยธรรม

ถือว่าเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของความเป็นครู ครูอาจารย์ทุกคนจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามเหมาะสมด้วย เพื่อสร้างศรัทธาให้ศิษย์ เพื่อศิษย์จะได้นำเอาไปเป็นแบบอย่างสำหรับการประพฤติปฏิบัติต่อไป

คุณลักษณะของครู

คักรินทร์ สุวรรณโรจน์ , 2546

... การพิจารณาเฉพาะความรู้ ความสามารถนั้น อาจจะทำให้ขาดคุณลักษณะสำคัญของครูไป

กิติพันธ์ รุจิรกุล , 2539

... ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในทุกรูปแบบ
ต้องมีคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

การศึกษาช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถ สร้างตนเอง
ให้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น ความรู้ในปัจจุบันมีทั้งความรู้ที่เป็น
มาตรฐานของประเทศ ความรู้ใน ท้องถิ่น และความรู้ที่เป็นสากล
การที่คนมีความรู้แล้วนำความรู้ที่มีไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม
นับว่าไม่ควรกระทำ จึงต้อง...

“มีคุณธรรมกำกับความรู้ เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้ เช่น
การไม่เอาเปรียบกันจนเกินไป การปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ การ
มีวินัยในตนเอง และการมีหลักการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงปลอดภัย”

(ปาฐกถาด้านการศึกษาใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี. ๒๕๔๒)

ครู คือ บุชฌิยบุคคล

คุณธรรม

Virtue or Moral

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542

คุณธรรม :

สภาพคุณงามความดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2529

คุณธรรม :

ค่าที่มีอยู่ในแต่ละสิ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือ
เป็นไปได้ทั้งทางดีและทางร้าย

Good :1973

คุณธรรม :

1. ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน
2. คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม
3. คุณสมบัติที่ยึดมั่นในการปฏิบัติทางจรรยาต่อสังคม

Burton F. Porter :1980

คุณธรรม :

เป็นปัจจัยการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม คนส่วนใหญ่ดำรงชีวิตในสังคมนั้นไม่ใช่แต่การมีชีวิตอยู่เพียงเท่านั้น แต่ต้องประเมินและเลือกวิถีชีวิตที่แต่ละคนคิดว่าน่าจะดีกว่าหรือควรดีกว่า ปัจจัยในการเลือกนั้นย่อมเกี่ยวข้องกับระบบคุณธรรมทั้งระบบคุณธรรมของสังคมและส่วนบุคคล คุณธรรมของสังคมนำมาซึ่งผลกระทบต่อบุคคลด้วย อย่างไรก็ตามคุณธรรมของคนในสังคมหนึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องดีหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้องในอีกสังคมหนึ่งก็ได้

สรุป

คุณธรรม :

อุปนิสัยอันดีงามที่อยู่ในจิตใจของคน อยู่ใน
ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ซึ่งเป็นสิ่งที่จะควบคุม
พฤติกรรมที่แสดงออกสนองความปรารถนา

คุณธรรม 4 ประการสำหรับคนไทย

1. การรักษาความลับ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติ
แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตัวเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ใน
ความสัตย์ ความดี
3. การอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงทุจริต
ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์
ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ทศพิธราชธรรม

1. ทาน คือ การให้ การสละทรัพย์สินของ การช่วยเหลือ
2. ศีล คือ ความประพฤติเรียบร้อยทางกาย วาจา
3. บริจาค คือ การเสียสละความสุขของตนเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น
4. อาชีวะ คือ ความซื่อตรง มีความจริงใจ ปฏิบัติงานด้วยความสุจริต
5. มัทวะ คือ ความสุภาพอ่อนโยน มีอัธยาศัยงดงาม
6. ตบะ คือ การระงับยับยั้งมิให้กิเลสเข้าครอบงำ มีความเป็นอยู่ธรรมดา
7. อักโกธะ คือ ความไม่โกรธ ไม่ลุแก่อำนาจความโกรธ มีเมตตา ประจําใจ
8. อวิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียน ไม่มีบงกชคับคดขี่ ไม่หลงระเริงอำนาจ
9. ชันตี คือ ความอดทน อดทนต่อความยากลำบาก ต่อคำขู่และ เหยียดเย้ยต่าง ๆ
10. อวิโรธนะ คือ ความไม่ประพฤติผิดธรรม ไม่หวั่นไหวต่อลาภ ยศมั่นอยู่ในธรรม

เกษม วัฒนชัย : 2549

ปลูกฝัง ความดี

- 1) ต้องรู้จักแยก “ผิดชอบชั่วดี”
- 2) เชื่อในผลของความผิด-ชั่ว ชอบ-ดี
- 3) จักเลือก “ทางที่ชอบ-ที่ดี” และยึดมั่น ปกป้องในความถูกต้องเที่ยงธรรม
- 4) ปฏิเสธและไม่ยอมรับ “ทางผิด-ทางชั่ว”
- 5) ความดี-ชั่ว เป็นหลักคิด เป็นแนวทางในการตัดสินใจอย่างมี
สติ

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ : 2549

ปลูกฝังพัฒนาจิตใจสู่คุณธรรมอย่างแท้จริง

1. ประกอบอาชีพสุจริต (เป็นมืออาชีพ)
2. ฝึกนิสัยการประหยัด อุดออม ทั้งคนจน คนรวย และคนเคยรวย
3. ปรับพฤติกรรมการใช้บริโภค โดยเน้นจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด โดยเฉพาะสาธารณูปโภค
4. เสียภาษี และร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเอง
5. เผยแพร่วัฒนธรรมไทย เอื้อเฟื้อ และสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ : 2549

ปลูกฝังพัฒนาจิตใจสู่คุณธรรมอย่างแท้จริง

6. อุดหนุน และมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต
7. บริโภคแต่สิ่งจำเป็นต่อร่างกาย และออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬาที่ประหยัด
8. ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ประโยชน์ของคุณธรรม ยนต์ ชุ่มจิต, 2541

1. ด้านตัวครู

- 1.1 ทำให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงในอาชีพ
- 1.2 ได้รับคำยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป เป็นที่เคารพเชื่อถือของศิษย์
- 1.3 มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไร้ภัยอันตรายใด ๆ เพราะแวดล้อมด้วยความรักและนับถือจากศิษย์และประชาชนทั่วไป

2. ด้านสถาบันวิชาชีพ

- 2.1 ทำให้ชื่อเสียงของคณะครูเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของปวงชน
- 2.2 งานวิชาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้า เพราะครูอาจารย์ทำงานเต็มกำลังความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ใหม่ ๆ
- 2.3 สถาบันการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพราะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากประชาชนเต็มที่

ประโยชน์ของคุณธรรม ยนต์ ชุ่มจิต, 2541

3. ด้านสังคม / ชุมชน

- 3.1 สมาชิกของสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมสูง รู้จักสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้อง
- 3.2 สังคมมีสันติสุข เพราะสมาชิกของสังคมมีคุณธรรม
- 3.3 สังคมได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน

4. ด้านความมั่นคงของชาติ

- 4.1 สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความมั่นคงเพราะประชาชนมีความรักความเข้าใจและเห็นความสำคัญอย่างแท้จริง
- 4.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชาติมีความมั่นคงถาวร เพราะครูอาจารย์ได้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จริยธรรม

Ethics

พุทธทาสภิกขุ : 2521

จริยธรรม :

ควรประพฤติหรือพึงปฏิบัติ

อารมณฺ์ ฉนวนจิตร : 2539

จริยธรรม :

ความประพฤติ การปฏิบัติ
ในสิ่งที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคม และตนเอง

พนัส หันนาคินทร์ : 2520

จริยธรรม :

ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น
และต่อสังคมเพื่อให้เกิดความดี ความถูกต้อง
และความเจริญรุ่งเรืองในสังคม

Good :1974

จริยธรรม :

การปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของ
ความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม

สรุป

จริยธรรม :

การปฏิบัติสำหรับมนุษย์ต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม
เพื่อให้บรรลุถึงสภาพชีวิตที่พึงประสงค์ และ
ความเจริญรุ่งเรืองของสังคม

“คุณธรรม”

เป็นธรรมฝ่ายดีที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล
การแสดงออกของคุณธรรมให้ประจักษ์นั้น
เรียกว่า

“จริยธรรม”

จริยธรรมของครู :

ความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกลึก
นึกคิดอันถูกต้องดีงามที่ครูควรประพฤติปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตน ลูกศิษย์
เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่ว ๆ ไป

จริยธรรมของครู : ปรากฏา กล่าวถึง : 2549

1. จริยธรรมต่อตนเอง

ประกอบอาชีพครูต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดประจำตน เช่น รู้รักสามัคคี ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ มีน้ำใจ เมตตากรุณา ยุติธรรม กตัญญูแก่ผู้ที่รักจะเบียดเบียน มีความอดทนสูง รู้จักความพอเพียง พอประมาณ มีเหตุมีผล มีจิตสำนึกสาธารณะ (Public mind) เป็นต้น

2. จริยธรรมต่อบุตรธิดา

บิดามารดามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรธิดาให้มีความสุข พอเหมาะกับฐานะของตนเอง นอกจากนี้ ยังต้องให้การอบรม สั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ถูกที่ควร ที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นคนดีมีคุณธรรมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จริยธรรมของครู : ต่อ

3. จริยธรรมต่อภริยาหรือสามี

บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นภริยา หรือสามีถือว่าเป็นบุคคลคนเดียว ดังนั้น จึงต้องมีความรักใคร่ ปรองดองกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ภาระงานในบ้านก็ไม่ควรแย่งกัน ต้องช่วยกันทำแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน ภรรยาที่ไม่ว่าหรือนินทาสามี สามีที่ไม่นินทาว่าร้ายภรรยา ทั้งในและนอกบ้านดังคำที่ว่า “ความไม่ให้นำออกความนอกไม่ให้นำเข้า”

4. จริยธรรมต่อบิดามารดา

บิดามารดาเป็นบุพการีผู้ให้กำเนิด บุตรจึงมีหน้าที่ตอบแทนพระคุณท่านในขณะที่มีชีวิตอยู่ เช่น เลี้ยงดูท่านให้มีความสุขสบาย สมฐานะ ช่วยทำธุระการงานให้ท่าน รักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย พุดคุยพาเที่ยวเมื่อมีโอกาส ฯลฯ และเมื่อท่านล่วงลับไปแล้วก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ท่านกล่าวถึงพระคุณท่านให้บุตรหลานรับรู้ เป็นต้น

จริยธรรมของครู : ต่อ

5. จริยธรรมต่อลูกศิษย์

ครูต้องให้ความรักต่อลูกศิษย์เหมือนกับบุตรของตนเอง เพราะครูเปรียบเหมือนกับบิดามารดาคนที่สองของศิษย์ ดังนั้น ครูต้องมอบความรักให้กับศิษย์ มีเมตตากรุณา มีความยุติธรรม ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อศิษย์กระทำความผิด ไม่เปิดเผยความลับของศิษย์ เป็นต้น

6. จริยธรรมต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ครูต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติ เคารพกฎหมาย ปฏิบัติงานอาชีพด้วยความสุจริต เสียสละอย่างถูกต้อง ไม่มัวเมาหลงใหลในยศ ตำแหน่ง ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่มัวเมาหลุมหลงในอบายมุข หรือทางที่นำไปสู่ความเสื่อม เป็นต้น

จริยธรรมของครู : ต่อ

1. ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกน้อง ของลูกจ้าง และของเพื่อนร่วมงาน ผู้รับบริการ
2. มีความละเอียดรอบคอบ สะดุงกลัวต่อการทำความชั่วทั้งปวง ไม่ปฏิบัติทุจริตต่าง ๆ ทั้งต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน และต่อผู้ได้บังคับบัญชาหมายรวมไปถึงประเทศชาติด้วย
3. มีความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบากต่าง ๆ อดทนต่องานที่ร้อนหนักหนาทุกข์ทรมาน ตลอดจนอดทนต่อคำดูด่า ว่ากล่าว การกล่าวหา การเข้าใจผิด ของผู้อื่น ฯลฯ
4. รักษาคำพูด เป็นคนมีศีลมีสัตย์ คงเส้นคงวา ตรงต่อเวลา
5. รักษาชื่อเสียง และค่านิยมของหน่วยงาน พยายามเผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานของตนเอง ให้เกียรติคุณ ชื่อเสียงนั้นซจรขยายออกไป

จริยธรรมของครู : ต่อ

6. มีความสามารถในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เป็นหมู่คณะได้ดี
7. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และชุมชน
8. วางตนเหมาะสม เข้ากับชนทุกชั้นได้ดี ถ้อยทีถ้อยปราศรัย อ่อนโยน นุ่มนวลเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักกาลเทศะ หนักแน่น ไม่เยอหยิ่ง ไม่ถือตัว
9. รู้จักอุปการะ คือทำคุณประโยชน์แก่บุคคลอื่น ทำบุญ บริจาคทาน ช่วยเหลือสังคม คนตกทุกข์ได้ยาก คนพิการ
10. ไม่มีอคติใด ๆ ในการปฏิบัติงานกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานหรือผู้รับบริการ

ประโยชน์ของจริยธรรม ยนต์ ชุ่มจิต, 2541

2. ต่อสังคม

คนที่มีจริยธรรม ย่อมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและแก่ผู้อื่น อย่างน้อยการไม่ทำชั่ว ก็เป็นการช่วยให้สังคมไม่ต้องแก้ไขปัญหา ถ้าคนในสังคมมีจริยธรรมดีสังคมนั้นก็จะมีความเจริญก้าวหน้าได้เช่นกัน คนดีจึงเป็นผู้รักษาสังคมด้วยการไม่ทำลายสังคมไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรของประเทศ สภาพแวดล้อม หรือการประเพณีที่ดีต่าง ๆ

ประโยชน์ของจริยธรรม ยนต์ ชุ่มจิต, 2541

1. ต่อตนเอง

คนที่มีจริยธรรมย่อมมีเครื่องมือที่ช่วยให้คิดให้กระทำในสิ่งที่ดีสร้างประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม มีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและจูงใจให้ทำแต่สิ่งดี ๆ มีความเจริญต่อตนเอง เช่น คนที่ขยันเรียนมีความรับผิดชอบ ย่อมประสบความสำเร็จในการเรียน ในทางตรงกันข้าม คนที่เกียจคร้านและขาดความขยันหมั่นเพียร ก็จะสอบตกเป็นต้น หรือพนักงานขายของที่มีวาจาสุภาพอ่อนน้อมต่อลูกค้า ย่อมจะได้รับคำชมมากกว่าผู้ที่มีกริยาวาจาหยาบคาย ไร้มารยาท

ประโยชน์ของจริยธรรม ยนต์ ชุ่มจิต, 2541

3. ด้านการรักษาจริยธรรม

จริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าทั้งทางกาย ใจ และสังคมตั้งกล่าวมาแล้ว จะรักษาไว้ได้ก็ด้วยการปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติแล้วก็เพียงตัวหนังสือหรือคำพูดเปล่า ๆ จะช่วยใครไม่ได้ทั้งสิ้น การศึกษาจริยธรรมและนำไปปฏิบัติ จึงเป็นการรักษาจริยธรรมให้คงอยู่

4. การพัฒนาบ้านเมือง

ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อน หรืออาจพัฒนาความคู่กันไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำ จะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก

การเป็นครู เป็นได้ เพราะใจสูง
เหมือนหนึ่งยุง มีดี ที่แววชน
ถ้าใจต่ำ เป็นได้ แต่เพียงคน
ยอมเสียที่ ที่ตน ฝ่าเป็นครู